

SKUPNOST OTROŠKEGA VARSTVA

Obetaven začetek

Sejna dvorana krajevne skupnosti Borš Kidrič, v kateri že po tradiciji zasedajo skupščine nekaterih samoupravnih skupnosti družbenih dejavnosti, je bila 12. maja mnogo pretesna. Tega dne so se v njej srečali prvič v tem mandatu delegati obeh zborov skupščine skupnosti otroškega varstva. Napolnili so dvorano do zadnjega kotička in zasedli tudi del hodnika. Prenekateri delegati se je sprjaznil tudi s »stojščem«.

Udeležba na prvi seji skupščine je bila torej razveseljiva. Obetaven pa je bila tudi izredno razgibana razprava, ki je dala vedeti, da so se konferenčne delegacije z vso resnostjo in odgovornostjo oprijete dela.

Poročilo o delu prejšnje skupščine in njenih organov so delegati soglasno sprejeli. Bilo je dobro pripravljeno, saj je poleg uspehov nakazalo tudi probleme, s katerimi se bo morala spopasti nova skupščina in njeni organi, zlasti še s tistimi s področja svobodne menjave dela.

In prav temu področju so delegati posvetili pretežni del seje in sicer ob obravnavi predloga samoupravnega sporazuma o svobodni menjavi dela na

področju vzgoje in varstva predšolskih otrok za letošnje leto. Delegati so dali marsikatero pripombo na posamezne člene sporazuma in dali vrsto predlogov za njegovo dopolnitev. Predlogi so se nanašali na normative in standarde v zvezi z izvajanjem programa storitev v vrtcih, na kadre tako strokovne kakor tudi laične, nadalje na čas poslovanja v vrtcih in na zdravstveno službo, ki je po sodbi delegatov prešibko organizirana.

Z velikim odobravanjem so pritrtili predlogu ene izmed delegatov o nadaljnjem programu male šole. To bi omogočilo, da bi tudi otroci, ki niso vključeni v družbeno varstvo, dosegli tisto stopnjo vzgoje in znanja, ki jo pridobijo otroci v vrtcih. V razpravi je sodeloval tudi delegat obrtnikov (kar se doslej še ni primerilo), ki je med drugim opozoril na še nerešeno vprašanje izravnavanja osnove za obrtnike.

Delegati so govorili tudi o cenah v vrtcih in izrazili zadovoljstvo ob dejstvu, da bo delež, ki ga bodo starši plačevali k ekonomski ceni oskrbnega dne v vrtcih, enoten za vso Ljubljano.

Ob vseh naštetih in nenaštetih

tih predlogih, pa so se delegati zavedali, da letos ne bo moč spremeniti oziroma dopolniti obravnavanega predloga sporazuma, ki sta ga oba sicer sprejela. Izrazili pa so zahtevo, da se naj dani predlogi upoštevajo v sporazumu za prihodnje leto.

Na seji so izvolili za predsednico skupščine Nado Slatnar, za predsednika zbora uporabnikov Zdravka Kaučiča, za predsednico zbora izvajalcev pa Marinko Ribarič. Izvoljeni so bili tudi organi skupščine in delegati za sejo mestne in republiške skupnosti otroškega varstva.

EDA KOMAVLI

Obvestilo

Glede na to, da pri skupnosti otroškega varstva v skladu z ustreznim sporazumom ne deluje več izvršni odbor skupščine, obveščamo starše, ki jim je bila prošnja za sprejem otroka v vrtec negativno rešena, naj morebitno pritožbo naslovijo na odbor za družbeno varstvo otrok skupščine skupnosti otroškega varstva, Linhartova 13.

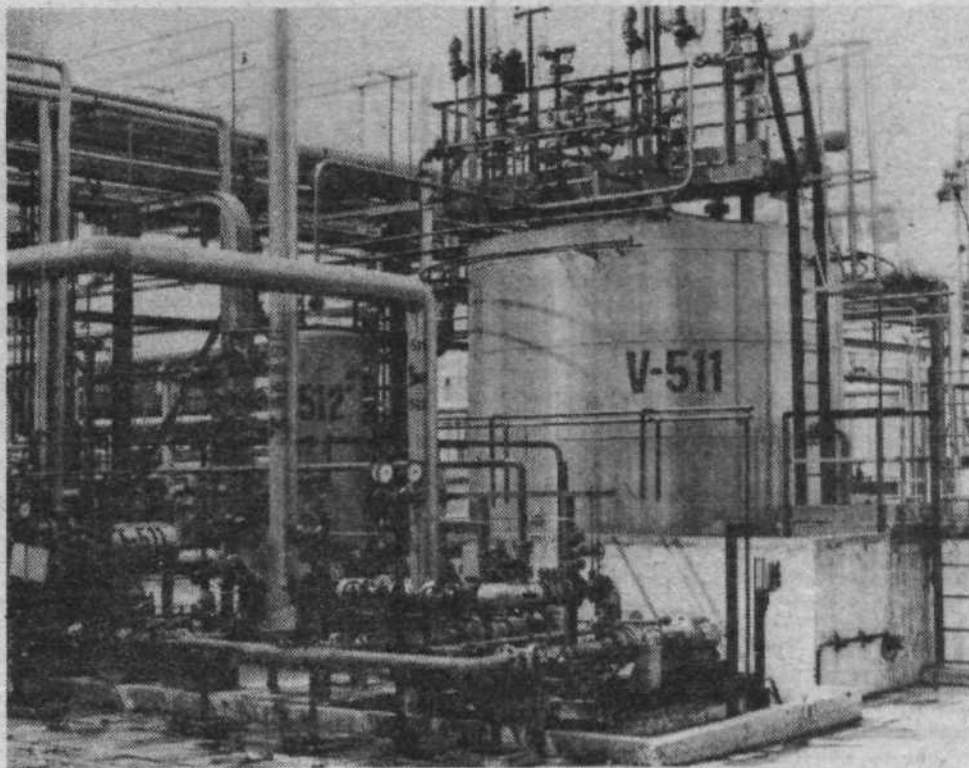

Foto: B. R.

ŠE ENO PRIZNANJE

Termiki nagrada mesta Ljubljane

Na osrednji slovesnosti našega mesta v počastitev dneva osvoboditve so podelili tudi letošnje nagrade mesta Ljubljane. Visoko priznanje je dobila tudi delovna organizacija Termika.

Termika, ki je bila ustanovljena leta 1958, je v malo manj kot 25 letih obstoja naredila izredno velik napredek. Prerasla je v veliko delovno organizacijo. V Termiki združuje delo v vseh republikah in pokrajinah okoli 2300 delavcev.

Termika ima danes sedem temeljnih organizacij, od tega tri proizvodne v Škofji Loki, obrati v Bodovljah in Poljanah, Novem Marofu in Zrenjaninu. Te temeljne enote proizvajajo okoli 80 odstotkov vseh izolacijskih materialov v Jugoslaviji.

Termika ima prav tako montažne tozde, ki delujejo v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, in Reki, enote po vsej Sloveniji in montažne enote v Sarajevu in

Prištini, ki bodo kmalu prerastle v samostojne temeljne enote, ter montažno enoto v Splitu.

Takšen razvoj ni bil plod naključij, pač pa sad načrtnega dela več generacij delavcev. Pričetki so bili dokaj težki. Peščica izolaterjev je pričela leta 1958 s skromnimi sredstvi, takorekoč iz nič. Ob pridnem delu in pametnem vlaganju pa so se pričeli kazati prvi rezultati.

Pridni izolaterji so pričeli vlagati v proizvodnjo, saj so kaj kmalu ugotovili, da le takšen razvoj lahko prinese dobre rezultate. Od skromnih pričetkov v Bodovljah, je sledila prva sodobna linija v Trati v Škofji Loki. Danes je Termika eden večjih evropskih proizvajalcev izolacijskih materialov.

Naložbe so bile več kot smotrne in upravičene, saj je prav energetska kriza, ena glavnih ovir razvoja svetovnega gospodarstva pokazala kako po-

trebno je varčevanje z energetskimi izvori.

Ob smotrnem izoliranju poslopij vseh vrst, lahko danes prihranimo znatna sredstva, ki bi jih drugače morala skupnost porabiti za uvoz dragih goriv.

Podelitev nagrade mesta Ljubljana pa ni prvo priznanje Termiki. V začetku tega leta je direktor delovne organizacije, dipl. ekonomist Milan Osojnik, prejel Kraigherjevo nagrado, kot priznanje za izjemne dosežke trajnejšega pomena na področju gospodarstva. Seveda je to priznanje, kot tudi nagrada mesta Ljubljana, obenem tudi priznanje vsem delavcem Termike, vsekakor pa tudi obveza za nadaljno požrtvovalno delo v vseh republikah, vseh temeljnih enotah pa vse do najmanjših delovišč, kjer koli se že pojavlja oranžna termiška zastava.

B. REPE

FESTIVAL DELA

M. Žavbi zlata medalja

Na Reki so mladi na 15. festivalu dela dokazovali svoje znanje v 34 različnih poklicih. Ljubljanska ekipa se je tudi tokrat odlično odrezala, saj je zmagala v skupni uvrstitvi, veliko uspeha pa so imeli tudi posamezniki. Frizerke s Centra strokovnih šol so že tretjič zapored dokazale, da jim pri nas med mladimi ni nihče kos. **Mihaela Žavbi**, učenka drugega razreda, doma iz Tuhinjske doline, je bila najboljša v ženskem frizerstvu in si je v močni konkurenci priborila zlato medaljo. Dobro - na 10. mesto - se je v moškem frizerstvu uvrstila **Silva Drašner**.

S. D.

Osnovna šola na Črnučah, zgrajena z drugim samopriskom. Foto: S. D.

OSTARELI LJUDJE

Izgleda, da se marsikje po svetu pojavlja zmotna in celo krivična predstava o ostarelem človeku, češ da je v določeni starosti porabil vso energijo, ki jo je imel, da je torej prišel čas, ko se je potrebno umakniti in se sprjazniti s pričakovanjem naravnega konca. Res je, da je veliko ostarelih ljudi bolnih, vendar je marsikdaj njihova bolezen taka, da se lahko polno vključujejo v življenje. Študija Svetovne zdravstvene organizacije, ki je zajela razmeroma zdrave osebe, je pokazala, da so ti celo v starosti 70 let lahko opravljali precej vsakodnevnih opravil, da so koristno uporabljali svoje umske sposobnosti in so igrali aktivno vlogo v družbi.

Ostareli ljudje imajo v sebi ogromen kapital, ki so ga pripravljeno razdajati v dobrobit družbe, in nanje ne smemo pozabiti, ne smemo pustiti, da se kot »odpisani« umaknejo v svoj svet razmišljanja in zapiranja vase.

Po zadnjem popisu prebivalstva leta 1981 je bilo v SR Sloveniji 1.891.864 prebivalstva in kar 10,5% starih nad 65 let. Pri nas imamo torej 200 tisoč oseb, ki so že dosegle koledarsko starost, zato potrebujejo posebno skrb, socialno in zdravstveno. Pravimo, da so ostareli ranljiva skupina ljudi, ker so manj odporni, velikokrat imajo sočasno več boleznih, pri njih se hitreje pojavi invalidnost in celo onemoglost, da postanejo odvisni od pomoči druge osebe in družbe. Boleča pa je socialna ogroženost, ki se kaže v usihanju družinskih vezi in s tem postopen prehod ostarelih v osamljenost.

Za starostnike, ki so bili zaposleni, bi

morale stalno skrbeti organizacije združenega dela. Današnje povezovanje aktivnih delavcev in upokojenec je mnogo prešibko, lahko rečemo, da je komaj zaživel. Vse premalo je, da bivše sodelavce povabi na skupne proslave, mnogo bolj pomembno bi bilo, da jih na nek način zadržijo v svoji sredini. Večje delovne organizacije imajo razvito kulturno in umetniško aktivnost, dejavnost, ki daje vse možnosti, da ostareli ostane med ljudmi, ki mu veliko pomenijo. Prav pa bi bilo tudi, da bi delovne organizacije skrbele za postopen padec aktivne udeležnosti pri delu; z dnevom upokojitve naj bi se torej ne prenehala vsa obveznost do minulega dela. Seveda je potrebna dobršna mera previdnosti pri uredništvu načela povezanosti med aktivnimi in upokojenimi delavci. Naj to ne bo zapiranje poti mladim in ne miloščina ostarelim.

Zdravstveno-socialne službe so že dokaj dobro razvile skrb za ostarele. V marsikaterem zdravstvenem domu je zaživela dispanzerska metoda dela pri obravnavanju ostarelih. Zdravnik, patronažna sestra, socialni delavec in fizioterapevt se povezujejo v delovno skupino, ki lahko vsestransko in učinkovito skrbi za ostarele. To so že gerontološki dispanzerji, pa čeprav nekateri še nimajo tega imena. Mnogo zdravnikov že ima diplomski tečaj iz gerontologije.

Dodajmo življenje letom

Prav posebno poglavje v krogu socialne skrbi za ostarele so domovi za starostnike. Računamo, da potrebuje 5% ljudi, starih prek 65 let, domsko oskrbo, kar pomeni za SR Slovenijo 9.623 mest. Konec leta 1981 je bilo že 8.275 mest, v tej številki pa še niso všteta mesta v novem domu na Koleziji in v Mostah. Poudariti je treba, da je bil prav v zadnjih letih dosežen izreden napredek v graditvi domov, zato se izračunanim potrebam že približujemo.

Ne smemo reči, da je domska oskrba pravilna oblika reševanja problemov večine ostarelih, ko mora ostati v svojem okolju in tako tudi je. Premestitev v dom je največkrat hud udarec za starostnika, ki ima močno okrnjeno sposobnost prilagajanja na novo okolje. Vendar, kakor smo že omenili, pri nas je 5% starih nad 65 let, pri katerih ni mogoče drugače rešiti problema, ki se je pojavil v starosti, kakor z domsko oskrbo. Veliko je težkih, kroničnih bolnikov, zdravih je razmeroma malo.

Sodobni domovi za ostarele ne dajejo oskrbovancem samo najnujnejšega, stanovanja, hrane in zdravstvene pomoči. Ti domovi so že razvili široko aktivno povezanost z različnimi dejavnostmi krajevne skupnosti. Povedano z drugimi besedami; pomični, duševno neprizadeti oskrbovanci se lahko vključujejo v aktivnosti izven doma in s pomočjo organiziranih služb v domu stopajo spet v aktivno življenje.

Omenili smo obe skrajnosti skrbi za ostarele, organizacije združenega dela in domove za starostnike. Kolikšen delež bi lahko prevzele delovne organizacije, ni znano, vsekakor pa ostaja še veliko takih ostarelih, ki potrebujejo pomoč samo nekaj ur dnevno. Postopoma se razvija sosedska pomoč, pomoč Rdečega križa, marsikje pa že lepo deluje pomoč s strani klubov in društev upokojenec. Predvsem v klubih in društvih upokojenec je pomoč dvosmerna. V njih dobijo ostareli stik s svetom, kadar pa potrebujejo pomoč na domu, se vzpostavi klubska, prijateljska pomoč.

Vse do zdaj je bilo govora o skrbi za ostarele, ki smo jo dolžni dajati tej skupini ljudi. Vsa prizadevanja pa ostanejo lahko brez večjega uspeha, če posameznik ni mislil in živel v prid boljši starosti. Na starost se je torej potrebno pripraviti. Ni dovolj, če se strezimo leto dni pred upokojitvijo, pravzaprav je potrebno vse življenje usmerjati tako, da bo starost čim bolj prijetna. Samo, če bi v starost stopili tako pripravljeno, bi se marsikatera težava, in brez te starosti ni, bistveno zmanjšala.

Letošnji svetovni dan zdravja je s svojim pozivom, naj letom dodamo življenje, zajel vse, družbo in posameznika.

Bolj bo potrebno razmišljati o obliki priprave na upokojitve in starost, kar je težka in občutljiva naloga, saj enotnega pravila ni.

dr. MILENA VRENK-JERŠE, ZDRAVSTVENI DOM LJUBLJANA